

Tekst: Hand. 9,1-19

Lezen: idem

Zingen: Gz.171

Ps. 105, 20.21 (*morgendienst*)

Ps. 102, 11.13

Gz.101, 4.5

Gz.161 (*middagdienst*)

Ld. 87, 3.4.5

Het verhaal hoe Paulus een ander mens wordt. **(1)** Ik vind het één van de meest indrukwekkende verhalen uit de bijbel. Omdat het duidelijk maakt hoe God met mensen omgaat. En dat hij zelfs zijn vijanden niet zomaar aan de kant schuift. Zelfs mensen die zich vijandig opstellen, die wil hij aan zijn kant halen. En wat je dan ziet, is de grote liefde van God. En de kracht van die liefde.

En dat maakt van deze geschiedenis meteen een voorbeeld voor ons allemaal. Want alle mensen zijn uit zichzelf vijanden van God. Later schrijft Paulus in één van zijn brieven: “God heeft zijn Zoon voor ons gegeven, toen wij nog vijanden van hem waren.” (Rom. 5,10). En Jezus zelf zegt het ook: “Ik ben niet gekomen voor rechtvaardige mensen (met andere woorden: ik ben niet gekomen om schouderklopjes uit te delen aan vrome en gehoorzame mensen), maar ik ben gekomen voor zondige mensen: omdat ik hen wil redden!” (Luc. 5,32).

Vandaar dat ik bij dit verhaal over Paulus altijd moet denken aan het sprookje over de prinses en de kikker. **(2)** Je weet wel, dat verhaal over die lelijke kikker, die een zoen krijgt van de prinses, en dan verandert hij in een prins. Dat sprookje is wel een aardig voorbeeld om even in gedachten te houden. En dan vooral vanwege twee dingen.

Vanwege de grote verandering: (3) een lelijke kikker wordt een knappe prins. Dat gebeurt ook met Paulus. En dat wil Jezus ook met andere mensen doen: zondige mensen veranderen in heilige mensen, mensen die zich vijandig opstellen veranderen in mensen die helemaal voor hem gaan.

En dan is er nog iets. Want die kikker verandert in een prins doordat hij van de prinses een zoen krijgt. Dat is de kracht van de liefde. (4) En dat is precies wat Paulus ervaren heeft, toen hij op weg was naar Damascus en toen hij door Jezus letterlijk stil gezet werd. Hij kon niet verder. Hij mocht niet verder. Jezus wilde hem niet verder laten gaan op die weg, omdat het de ondergang zou betekenen voor de gemeente in Damascus. Maar ook omdat het de ondergang van Paulus zelf zou worden, als hij verder ging op die weg. En ook daarom hield Jezus hem tegen: omdat hij iets beters voor Paulus in gedachten had. Iets mooiers. Niet een leven als een kikker, maar een leven als een prins: als een kind van de grote Koning. (5) Dat is ook wat God voor ons in gedachten heeft: dat we zullen leven als kinderen van hem. En dat is dan ook het thema van deze preek: door de liefde van God word je een ander mens!

Even tussendoor: ik gebruik de naam Paulus, omdat ik dat gemakkelijker vindt. (6) In deze geschiedenis wordt zijn Joodse naam gebruikt: Saul of Saulus. Maar meestal wordt in de bijbel zijn Griekse naam gebruikt: Paulus. Dat is de naam die wij meestal ook gebruiken. En daarom vind ik het gemakkelijker om dat nu ook maar te doen.

Het verhaal begint met een geweldig stuk dreiging. (7) Het gaat over iemand die geweldig fanatiek is in het vervolgen van de gelovigen. Zo fanatiek, dat hij op zijn eigen verzoek naar Damascus wordt gestuurd om ook daar de gemeente af te breken. Dat fanatieke van Paulus laat Lucas ook uitkomen in de woorden die hij gebruikt in vers 1: “Paulus blies dreiging en moord tegen de leerlingen van de Heer.” Dat is een Hebreeuwse uitdrukking. Wij zouden dan zeggen: ‘Paulus spuwde vuur tegen de gemeente.’ Nu is deze vuurspuwer

onderweg naar Damascus. Het verhaal begint op het moment dat hij daar al bijna aangekomen is. En je vraagt je af: hoe moet dit ooit nog goed gaan komen? Nog een paar kilometer, en het is gebeurd met de gelovigen in Damascus.

Op dat moment zie je de geweldige dreiging van de satan. Hoe die in de wereld bezig is om het werk van God af te breken. Want daar is hij voortdurend mee bezig: om al het mooie van God kapot te maken. En hij doet het nog steeds. **(8)** Denk maar aan christenen die in het geheim moeten samenkomen. Ook vandaag weer. In Noord-Korea, in Arabië, in Soedan, in Turkmenistan. Christenen die gearresteerd worden, gezinnen die uit elkaar getrokken worden, omdat ze ervoor kiezen om Jezus te volgen in hun leven.

Wij hebben daar in West-Europa niet mee te maken. Tenminste niet rechtstreeks. **(9)** Maar op andere manieren is de duivel wel degelijk bezig. Om de kerk af te breken. Want dat vindt de duivel geweldig: als kerken leeg raken en als hij het voor elkaar weet te krijgen dat christenen in hun leven met andere dingen bezig zijn dan met God en met Jezus. Christenen die in de ban raken van geld of van seks of van voetbal of van andere dingen, die veranderen in een afgod. Want dat gebeurt wel! En ook daarbij kun je dat gevoel krijgen; hetzelfde gevoel als in deze geschiedenis: hoe moet het ooit nog goed komen met de kerk? En wat komt er terecht van het koninkrijk van God? **(10)** Petrus schrijft over de duivel: “Hij gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar prooi.” (1 Pet. 5,8). En wat kun je beginnen tegen zo’n brullende leeuw?

In het verhaal van Paulus laat Jezus duidelijk zien dat die angst van ons niet terecht is. Want de kerk is niet onze onderneming en het is dus ook niet onze taak om de toekomst voor de kerk veilig te stellen: Jezus zelf is daarmee bezig. **(11)** Vlak voordat hij naar de hemel ging, heeft hij dat gezegd, tegen zijn leerlingen. Zij moesten erop uit gaan om het evangelie door te geven. Overal. Aan alle mensen. En dat was niet een gemakkelijke opdracht. Want wat zouden ze allemaal tegenkomen? En hoe zouden de mensen reageren? En als de mensen

niet wilden luisteren, wat dan? Of als ze misschien zelfs vijandig zouden reageren? Wat dan?

Daarom vind ik het altijd weer bijzonder hoe Jezus die opdracht begint met een belofte. En hij sluit het ook weer af met een belofte. Het staat in Mat. 28. Jezus begint dan met deze woorden: “Ik heb alle macht gekregen, in de hemel en op de aarde.” Woorden met een bemoediging: het hoeft niet van jullie te komen: “Ik heb de geschiedenis van de hele wereld in handen. Er gebeurt niks buiten mij om. Er gebeurt niks zonder dat ik het wil!” En hij sluit ook weer af met een belofte: “Houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.” (Mat. 28,18-20). Daar staat het tussenin: de opdracht om het evangelie verder te brengen, staat tussen die twee beloftes in. Het is alsof Jezus zegt: ik ben vóór jullie en achter jullie. Ik ben altijd om je heen. Hoe dan ook: je staat er in je leven nooit alleen voor...

In deze geschiedenis laat Jezus dat op een indrukwekkende manier naar voren komen: dat hij de leiding heeft en dat we ons bij hem altijd veilig mogen weten. Zoals het dan staat in Deut. 33: “De eeuwige God is voor u een schuilplaats en zijn eeuwige armen zijn onder u.” (Deut. 33,27). Hij draagt je... Kijk maar wat hij doet met Paulus. Hij gaat rond als een brullende leeuw. Maar op het moment dat deze leeuw zijn prooi wil bespringen, wordt hij ineens stilgezet. De indrukwekkende vuurspuwer verandert in een blinde en machteloze stumper.

Ik noemde dat net bemoedigend. (12) En die bemoedigende verhalen zijn er nog steeds. Hoe God vanuit de hemel ingrijpt. En dat er dingen gebeuren die mensen niet meer voor mogelijk hielden. Verhalen over de ondergrondse kerk hoe bewakers of beulen zich bekeren en tot geloof komen. Verhalen over mensen die nooit meer in de kerk kwamen en ze wilden niks meer met God te maken hebben. Maar ineens zijn ze er weer. En ze vertellen hoe God in hun leven heeft ingegrepen. Het zijn vaak indrukwekkende verhalen om te horen.

Dat betekent dus ook: geef de moed niet op, als je ziet hoe de duivel bezig is en als je

ziet hoe mensen bij God vandaan raken of als je iets merkt van een vijandige houding. Want God kan grote dingen doen. Ook dingen die wij niet meer durven hopen. Soms dingen waar we niet eens meer voor durven bidden. In Ef. 3 schrijft Paulus: “God is in staat om oneindig veel meer te doen dan wij bidden of bedenken.” (Ef. 3,19). En hij weet waar hij het over heeft, als hij dat schrijft. Want hij kent het uit eigen ervaring.

En dat is misschien nog wel het meest bemoedigend in deze geschiedenis: Jezus laat zijn liefde zien. **(13)** Niet alleen zijn liefde voor de gemeente in Damascus, maar ook zijn liefde voor Paulus. Want kijk, hij had het ook heel anders kunnen doen. Hij had ook Paulus opzij kunnen schuiven. Zoals hij dat vroeger bijvoorbeeld gedaan heeft met de Farao van Egypte: die verdronk met al zijn soldaten in de Rode Zee. Zo had hij het ook met Paulus kunnen doen: hij had ervoor zorgen dat Paulus de gelovigen nooit meer kwaad zou kunnen doen. Hem eenvoudig uit de weg ruimen. Alleen: dat wil hij niet. God wil met Paulus iets anders. En verderop in het verhaal wordt dat langzamerhand steeds meer duidelijk: wat Paulus moet gaan doen. Maar in elk geval: hij wil Paulus niet uit de weg ruimen. Want dat wil God niet. Liever niet, tenminste.

Ja, als het nodig is, dan doet hij dat. Als mensen echt niet willen; als mensen niet naar God willen luisteren en niet met hem willen leven, dan zullen ze daar uiteindelijk ook de gevolgen van dragen. De bijbel is daar heel duidelijk in, als het gaat over het oordeel en over de hel. Maar als het aan *God* ligt, gaat het anders. In de tijd van de profeet Ezechiël zegt de HEER: “De dood van een slecht mens geeft me geen vreugde, ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft.” (Ez. 33,11). Dat is de drijfveer van God: zijn liefde. Dat is ook de reden dat hij zijn Zoon gegeven heeft: omdat hij niet kon aanzien, dat we met elkaar in deze wereld op weg waren naar de ondergang. Omdat hij ons daarvan wil redden. Omdat hij ons veel liever blij en gelukkig wil zien.

In deze geschiedenis over Paulus komt dat op een geweldige manier naar voren: de liefde van Jezus, zelfs voor zo iemand als Paulus. Als Paulus daar later op terugkijkt, is hij nog steeds onder de indruk. Van die liefde. Verschillende keren heeft hij het daarover. Hij zegt dan bijvoorbeeld: “Ik ben de minste van de apostelen, ik ben zelfs de naam van apostel niet eens waard, omdat ik de gemeente van God vervolgd heb.” (1 Kor. 15,9). **(14)**

En hoe dan ook, dat is toch een geweldige gedachte: voor God maakt het niet uit hoe slecht je bent of hoe groot je zonden zijn. Want de liefde van God is altijd groter. En je mag dus altijd weer naar hem toe! Je hoeft nooit bang te zijn dat God je niet wil en dat hij je wegstuurt of dat hij je zonden niet vergeven wil. Paulus schrijft daarover later aan zijn medewerker Timoteüs: “Het verhaal van mijn leven is bedoeld als een bemoedigend voorbeeld voor anderen. Als God zelfs zo iemand als mij wil hebben, dan mogen andere mensen daar weer moed uit putten.” (1 Tim. 1,16).

En er zijn in de bijbel meer van die voorbeelden: koning David, die zich vergrijpt aan Batsaba en die ervoor zorgt dat haar man Uria gedood wordt. Of iemand als Petrus, uit de vriendenkring van Jezus, die staalhard liegt: dat hij Jezus niet kent. Omdat hij het in zijn broek doet van angst. Voorbeelden van mensen in hun zwakheid en in hun zonde. En ik ben blij dat ze in de bijbel staan. Net als dit verhaal van Paulus. Want als zulke mensen toch bij God mogen horen en als zij vergeving konden krijgen voor hun zonden en als God hen toch wilde gebruiken, dan kan ik weer opgelucht adem halen. Dan mag ik dus ook bij God horen en vragen om vergeving. En dan weet ik dat God mij ook gebruiken wil. Toch. Ondanks alles.

Alleen, dat gaat niet zomaar. En ik denk dat iedereen dat ook uit eigen ervaring weet. Het kan soms heel moeilijk zijn om naar God toe te gaan en om jezelf aan hem toe te vertrouwen. Dan moet er heel wat weerstand van binnen overwonnen worden. Of beter gezegd: dan moet de HEER heel wat weerstand overwinnen. **(15)**

Want dat gebeurt ook hier: de verandering komt niet bij Paulus vandaan. Het komt bij God vandaan. Omdat hij ingrijpt. Vanuit de hemel. Bij Paulus gebeurt het zelfs heel letterlijk: hoorbaar en zichtbaar. Zo gaat het niet bij iedereen. De meeste van ons zullen nog nooit een stem uit de hemel gehoord hebben, denk ik. Of een engel gezien of een visioen gehad. Dat hoeft ook niet. Want Jezus kan allerlei manieren gebruiken om mensen te bereiken: je opvoeding, je school, je vrienden...

En bij Paulus gebeurt op één machtig moment. Van het ene moment op het andere. **(16)** En soms gebeurt dat nog. Dat mensen in één keer tot het besef komen dat ze in hun leven altijd verkeerd bezig zijn geweest. Ook al dachten ze misschien dat ze goed bezig waren. Want dat dacht Paulus vóór die tijd ook. Hij was er heilig van overtuigd dat hij God een dienst bewees door de gemeente te vervolgen. En zo kan God het nog steeds doen. En soms gaat het ook zo. Dat je in je leven stilgezet wordt. Door ziekte of door een ongeluk of door iets anders. En ineens ga je nadenken en ineens ga je iets ontdekken van God en dat je in je leven een andere kant op moet. Dat kan. En het gebeurt. Ik heb genoeg van die verhalen gehoord. En vaak zijn het verhalen die een diepe indruk op me maken.

Zo gaat het ook bij Paulus. Ook al is hij opgevoed met God en met de bijbel, in feite heeft hij er nog niks van begrepen. Dat maakt Jezus hem duidelijk door hem blind te maken. Daarmee zegt Jezus: Paulus, tot nu toe ben je blind geweest. Blind voor de waarheid. Dat kan dus: dat je groot wordt in de kerk en dat je allerlei dingen weet over God en over de bijbel, maar dat je de kern nog steeds niet te pakken hebt: wat het betekent om aan de hand van God te leven. En dan is het goed als God je door elkaar schudt. Nee, dat is niet leuk om mee te maken. Dat was het voor Paulus ook niet. Het was enorm schrikken. Maar het heeft hem wel geholpen!

Maar het hoeft natuurlijk niet altijd op die manier te gaan. Ik denk dat het bij de meeste van ons langzamerhand gegaan is: in de loop van de tijd steeds meer ontdekken over God en

over Jezus. **(17)** Steeds verder groeien in het geloof en steeds meer gaan beseffen dat je de zonde los moet laten en dat het goed is om te luisteren naar God en dat het geweldig is om te leven in zijn liefde. Een proces. Van jaren.

Maar hoe het bij u of bij jou ook gaat, ineens of langzamerhand, dat maakt niet uit. Het gaat erom dat het *gebeurt*. Dat God met je bezig is. Om een ander mens van je te maken. En dat je aan het denken wordt gezet. Want dat gebeurt ook met Paulus. Als Jezus iets tegen hem zegt, dan is dat een vraag: “Saul, Saul, waarom vervolg je mij?” Waarom... Een vraag waarmee Paulus aan het denken wordt gezet. Omdat de verandering van zijn leven hem niet wordt opgedrongen. Als God met je bezig is, dan word je niet gedwongen om te geloven of om te luisteren. Hij wil dat je daar ook *zelf* voor gaat kiezen. Dat wil hij bij Paulus en dat wil hij ook bij ons.

En Paulus krijgt ook de *tijd* om na te denken. Want als hij in Damascus aankomt, krijgt hij drie dagen de tijd. Dan pas, na drie dagen, stuurt Jezus iemand naar hem toe om hem verder te helpen. **(18)**

Even tussendoor: daaraan merk je ook dat God lang niet altijd rechtstreeks vanuit de hemel naar mensen toe komt. Ook bij Paulus wordt iemand als Ananias naar hem toe gestuurd. En die vertelt hem wat God voor plannen met hem heeft. En dat doet de HEER heel vaak: andere mensen gebruiken om iets te vertellen of om dingen duidelijk te maken: je ouders of een ouderling of een vriend of wie dan ook. Mensen die door God ingeschakeld worden om ons de weg te wijzen.

Maar goed, drie dagen dus. Het zullen wel heel bijzondere dagen zijn geweest. In elk geval laat het iets zien van het geduld van God. Paulus hoeft niet in één keer een keus te maken. Hij krijgt de tijd om voor zichzelf dingen op een rijtje te zetten en na te denken. En dat zal hij ook wel nodig gehad hebben. Want het was natuurlijk nogal wat – om zo totaal te

moeten omschakelen bij zichzelf.

Tegelijk is het ook duidelijk dat Paulus deze dagen gebruikt heeft om met God in het reine te komen. In vers 9 wordt verteld dat hij niet wilde eten en drinken. In vers 11 staat dat hij aan het bidden was. Dat maakt duidelijk, hoe Paulus erin zat: hij was aan het vasten. Als het tot hem doordringt, waar hij mee bezig was, dan voelt hij zich alleen nog maar ellendig. Ellendig voor God. En hij weet maar één ding: ik heb vergeving nodig. Hoe mijn leven ook verder gaat en wat er verder ook gaat gebeuren: het eerste wat ik nodig heb, is vergeving...

Kijk, en dat is dan het mooie, als Ananias verschijnt. Ik kan daar nu niet meer uitgebreid op in gaan. Daar zou nog een heleboel over te zeggen zijn. Maar één ding springt er in elk geval meteen uit: dat Paulus ingezet gaat worden om het evangelie van Jezus verder te brengen. Naar andere mensen toe. Naar mensen die vast zitten in hun zonden en die het ook moeten leren om te kiezen voor de goede weg: de weg van Jezus.

Dat is het mooie van deze geschiedenis: dat God echt iedereen kan gebruiken. Voor zijn koninkrijk. Ook u en jou en mij. Niet altijd op dezelfde manier als Paulus. Want we hoeven niet allemaal zendeling te worden. Maar wel aan het werk met het evangelie. Voor jezelf en voor de mensen om je heen. Om iets door te geven – de boodschap van redding: een boodschap om mensen te bemoedigen en om mensen aan te sporen.

Want één ding is heel duidelijk: door de liefde van God word je een ander mens. **(19)** Later, in zijn brieven, komt Paulus daar nog regelmatig op terug. In sterke beelden. Hij zegt dan dat de oude mens, zoals je bent (als zondaar), dat die moet sterven en dat je een nieuw mens moet worden: dat je als een nieuw mens op moet staan uit de dood (Rom. 6; Ef. 4; Kol. 2.3). Voor ons klinken zulke woorden misschien al snel als een stukje theorie, uit een catechisatieboekje of zo. Maar voor Paulus was het dé ervaring van zijn leven: de oude Paulus verdween en na drie dagen stond een nieuwe Paulus op uit de dood. Door de liefde van Jezus en door de kracht van de Heilige Geest.

Op die manier geeft hij dat later ook mee aan anderen. In zijn boodschap. En zijn brieven. En zo komt het dus ook naar ons toe. Bijvoorbeeld in Ef. 4: “U hebt Christus leren kennen! U hebt over hem gehoord, u hebt onderricht over hem gekregen. Door Jezus wordt duidelijk dat u uw vroegere levenswandel moet opgeven en de oude mens, die te gronde gaat aan bedrieglijke begeerten, moet afleggen, dat uw geest en uw denken voortdurend vernieuwd moeten worden en dat u de nieuwe mens moet aantrekken, die naar Gods wil geschapen is in waarachtige rechtvaardigheid en heiligheid.” (Ef. 4,20-24). Amen.